

Nr 254.

Uppläst och godkänd i Första kammaren den 29 maj 1912.

» » » i Andra kammaren den 29 maj 1912.

Riksdagens skrifvelse till Konungen, angående driftkostnaderna för statens produktiva fonder i hvad angår jordbruksärendena.

(Jordbruksutskottets utlåtande nr 103.)

Till Konungen.

I anledning af de framställningar, som gjorts rörande driftkostnaderna för statens produktiva fonder, i hvad angår jordbruksärendena, får Riksdagen för Eders Kungl. Maj:t anmäla följande beslut.

Statens affärsverksamhet.**Statens domäner.**

1:o) I en till Riksdagen den 13 januari 1912 aflåten proposition, nr 6, har Eders Kungl. Maj:t under åberopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för samma dag föreslagit Riksdagen att

dels i den år 1908 för domänstyrelsen fastställda aflöningsstat uppföra nio kvinnliga biträden med i statsrådsprotokollet tillstyrkta aflöningsförmåner och i sammanhang därmed nedsätta den i berörda stat »till arfvoden åt amanuenser och biträden samt för byggnadsplaners granskning, flitpenningar åt extra tjänstemän och extra vaktmästare, vikariatsersättning samt tryckningskostnader» uppförda anslagspost, nu 53,700 kronor, med 11,200 till 42,500 kronor;

dels föreskrifva att för åtnjutande af berörda för kvinnliga biträden upptagna aflöningsförmåner skola gälla de i statsrådsprotokollet omnämnda allmänna grunder äfvensom medgifva, att kvinnligt biträde, som vid ingången af år 1913 är anställt hos domänstyrelsen och antages till biträde å styrelsens stat, skall äga att för åtnjutande af ålders-tillägg räkna sig till godo den tid, biträdet därförinnan innehåft stadig anställning hos styrelsen;

dels godkänna följande tillägg till de genom nådiga kungörelsen den 16 oktober 1908 fastställda allmänna villkor och bestämmelser för åtnjutande af aflöning å domänstyrelsens stat, nämligen:

att en hvar vaktmästare hos domänstyrelsen må årligen, i den mån sådant kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång, åtnjuta semester under femton dagar, samt

att vid sjukdomsförfall för förste vaktmästaren, eller när det erfordras för beredande åt honom af semester, annan vaktmästare skall vara skyldig att, om han förordnas att uppehålla förste vaktmästarens befattning, bestrida densamma, dock ej längre än sammanlagdt tre månader under ett och samma kalenderår, med rätt att därunder, i stället för egna tjänstgöringspenningar, åtnjuta, vid sjukdomsförfall för förste vaktmästare de med hans befattning förenade tjänstgöringspenningar men under hans semester ett mot samma tjänstgöringspenningar svarande belopp;

dels, under förutsättning att den i statsrådsprotokollet förordade omregleringen af vissa revir i Södra distriktet kommer till stånd, höja de uti den för skogsstaten gällande stat uppförda respenningsarna till jägmästarna i hvardera af Malmöhus och Ängelholms revir med 100 kronor, eller således från 600 kronor till 700 kronor i hvardera reviret, äfvensom medgifva, att en hvar af dessa jägmästare må redan under år 1912 komma i åtnjutande af motsvarande höjning i sina respenningsar:

dels ock, med godkännande af i statsrådsprotokollet gjorda beräkningar, såsom driftkostnader under år 1913 för statens domäner *förslagsvis* uppföra ett belopp af 5,938,000 kronor att utgå från domänfondens afkastning.

Såsom driftkostnader under år 1912 för statens domäner har sistlidna års Riksdag förslagsvis uppfört ett belopp af 5,400,000 kronor att utgå från domänfondens afkastning.

Till grund härför hafva lagts följande beräkningar rörande driftkostnaderna under sist berörda år, nämligen:

Kostnader för domänstyrelsen:			
aflöningsstat för styrelsen.....	kronor	159,000: —	
till anställande af en extra amanuens hos styrelsen och för renskrifning m. m.	„	6,000: —	
rese- och traktamentsersättning åt styrelsens personal	„	6,000: —	kronor 171,000: —
kostnader för skogsstatens ordinarie personal	„		1,198,800: —
kostnader för ålderstillägg	„		110,000: —
kostnader för afdikningar å kronans skogar i de norrländska länen och i Kopparbergs län	„		150,000: —
egentliga förvaltningskostnader	„		3,650,000: —

Kostnader för förvaltningen af statens jordbruksdomäner:			
till aflöning åt domänintendenter	kronor	35,500: —	
till resekostnader vid domänförvaltningen	„	45,000: —	kronor 80,500: —
till vissa andra med förvaltningen af kronans jordbruksdomäner förenade utgifter	„		39,700: —
			Summa kronor 5,400,000: —.

Enligt Eders Kungl. Maj:ts i nu förevarande proposition gjorda framställningar skulle driftkostnaderna för förvaltningen af statens domäner under år 1913 komma att beräknas på följande sätt:

I. Kostnader för domänstyrelsen:			
aflöningsstat för styrelsen ...	kronor	159,000: —	
anställande af extra amanuens hos styrelsen och för renskrifning m. m. ...	„	6,000: —	
domänstyrelsens expenser ...	„	18,000: —	
rese- och traktamentsersättning åt styrelsens personal	„	6,000: —	kronor 189,000: —

transport kronor 189,000: —

II. Kostnader för statens skogsdomäner:

skogsstatens ordinarie personal	kronor 1,199,000: —	
egentliga förvaltningskostnader, däraf minst 150,000 kronor till afdikningar å kronans skogar i de norrländska länen och i Kopparbergs län	„ 4,300,000: —	„ 5,499,000: —

III. Kostnader för ålderstillägg:

ålderstillägg för domänstyrelsens och skogsstatens personal		„ 110,000: —
---	--	--------------

IV. Kostnader för statens jordbruksdomäner:

aflöning åt domänintendenter... kronor 35,500: —		
resekostnader vid domänförvaltningen	„ 45,000: —	
öfriga med förvaltningen af jordbruksdomänerna förenade kostnader	„ 59,500: —	„ 140,000: —

Summa kronor 5,938,000: —.

Af de sålunda meddelade tablåerna framgår, att för år 1913 ifrågasatts en ökning, utöfver hvad för innevarande år beräknats, af driftkostnaderna för statens domäner med tillsammans 538,000 kronor, hvaraf komma å posten »domänstyrelsens expenser» under första hufvudrubriken

å posten »skogsstatens ordinarie personal» under andra hufvudrubriken	» 200: —
å posten »egentliga förvaltningskostnader» under samma rubrik	» 500,000: —
å posten för öfriga förvaltningskostnader under fjärde hufvudrubriken	» 19,800: —

Summa kronor 538,000: —

Utgifterna för domänstyrelsens expenser hafva hittills utgått från nionde hufvudtitelns förslagsanslag till skrifmaterialier och expenser, ved m. m. Uppförandet bland ifrågavarande driftkostnader af en utgiftspost för styrelsens expenser innebär sålunda endast, såsom Riksdagen i sin skrifvelse nr 9 angående regleringen af utgifterna under

riksstatens nämnda hufvudtitel antydt, ett utbrytande från berörda anslag af hvad däraf hittills användts för ifrågavarande ändamål och öfverflyttande däraf till driftkostnaderna för statens domäner.

Beträffande domänstyrelsen innehåller vidare förevarande proposition framställningar i två särskilda afseenden, hvilka emellertid icke betinga någon förändring i driftkostnadernas belopp. Sålunda har föreslagits, att å styrelsens stat skulle uppföras nio kvinnliga biträden, däraf *åtta* med normal aflöning, således för ett hvart af dessa lön 700 kronor, tjänstgöringspenningar 350 kronor och ortstillägg 150 kronor, tillhopa 1,200 kronor, och *ett*, som skulle hafva den mer kvalificerade sysselsättningen att upprätta situationskartor öfver allmänna skogar och kopiering af skogskartor, med aflöning i högre lönegrad, således med 900 kronor i lön, 550 kronor i tjänstgöringspenningar och 150 kronor i ortstillägg eller tillsammans 1,600 kronor. Därjämte skulle hvart och ett af biträdena åtnjuta två ålderstillägg, hvartdera å 200 kronor, efter fem och tio år. Frånsedt ålderstilläggen, hvilka skulle bestridas från de bland driftkostnaderna för dylika tillägg särskildt afsedda medel, skulle följaktligen för ifrågavarande nio biträdens aflönande erfordras sammanlagdt 11,200 kronor. Då emellertid det till arfvoden åt amanuenser m. m. i styrelsens stat uppförda beloppet 53,700 kronor, hvaraf de hos styrelsen nu anställda biträdena aflönas, bör i motsvarande grad minskas, skulle biträdenas uppförande å ordinarie stat för närvarande icke föranleda någon höjning i statens slutsumma. För åtnjutande af ofvannämnda aflöningsförmåner skulle gälla samma villkor och bestämmelser som i statsverkspropositionen föreslagits beträffande liknande befattningar hos andra verk och myndigheter. — Vidare har, i likhet med hvad för andra ämbetsverk föreslagits, framställning gjorts om medgifvande af rätt till semester för vaktmästarna hos domänstyrelsen.

Den äskade höjningen med 200 kronor af anslaget till skogsstatens ordinarie personal är föranledd af ifrågasatt omreglering af Blekinge—Åhus, Malmöhus och Ängelholms revir i Södra distriktet, hvarigenom betydande arealer skog skulle öfverflyttas från förstnämnda revir till de två andra reviren, och afser att öka jägmästarnas i dessa sistnämnda revir respenningar från nuvarande belopp 600 kronor till 700 kronor.

Den föreslagna ökningen af de egentliga förvaltningskostnaderna för statens skogsdomäner, hvilka kostnader sedan åtskilliga år tillbaks stadigt ökats i väsentlig grad, är något större än kostnadsökningen under föregående år och synes hufvudsakligen bero på den alltjämt fortgående ökningen af statens skogskapital, den under de senare åren alltmer rationellt och intensivt bedrifna skogsvården samt den allt

längre drifna bearbetning af skogsprodukterna före försäljningen, hvar-
efter man inom skogsförvaltningen börjat sträfva.

Kostnaderna för statens jordbruksdomäner — utom aflöningar och
resekostnader för domänintendenterna — hafva, med hänsyn till sin
beskaffenhet, före budgetreformens tillämpning plägat förskottsvis erläg-
gas för att därefter hos Riksdagen anmälas. Dessa utgifter, som äro
af mångskiftande slag och afse ett flertal olika ändamål, såsom repara-
tioner, husröteersättningar, kronan vid rättegångar ådömda belopp, utgifter
till följd af kronans deltagande i landtmäteriförrättningar samt vatten-
aflednings- och sjösänkingsföretag m. m., hafva på grund af i stats-
rådsprotokollet angifna förhållanden för år 1913 beräknats till väsent-
ligt högre belopp än för år 1912 och, för jämnande af slutsumman af
ifrågavarande kostnader, utförts med 59,500 kronor.

Mot den föreslagna åtgärden att uppföra nio af domänstyrelsens
kvinnliga biträden å stat har Riksdagen icke något att invända.

Beträffande dessa biträdens tjänsteställning har Eders Kungl. Maj:t
föreslagit, att ett af dem skulle uppföras i högre aflöningsgrad och
åtta i normalgrad. Af hvad därom i statsrådsprotokollet anföres och
inom Riksdagen upplysts synas visserligen de åligganden, vissa af sist-
nämnda biträden hafva att utföra, åtminstone i viss mån kunna betraktas
såsom mera kvalificerade än det arbete, som i allmänhet tillkommer de
kvinnliga biträdena i den centrala statsförvaltningen. Men då, utom
Kungl. Maj:t, vederbörande ämbetsverk själf och lönereglerynskom-
mittén väl bäst torde kunna bedöma till hvilken kategori hvar och ett
af biträdena skäligen bör hänföras samt föreliggande framställningar
från styrelsen och kommittén icke upptaga mer än ett af biträdena i
högre lönegrad, finner sig Riksdagen, som är öfvertygad, att Kungl.
Maj:t, om skäl därtill föreligga, ej skall underlåta att hos Riksdagen
göra framställning i ämnet, ej böra frångå Eders Kungl. Maj:ts förslag
i förevarande afseende. Beträffande i öfrigt grunderna för kvinnliga
biträdens anställande hos verk och myndigheter, för deras aflönande
och villkoren för löneförmånernas åtnjutande har Riksdagen förut under
innevarande riksmöte vid behandlingen af andra stater fattat beslut,
hvidan Riksdagen beträffande nu ifrågavarande ämbetsverk beslutat i
öfverensstämmelse därmed.

Emot förslaget om rätt för biträde att för åtnjutande af ålders-
tillägg tillgodoräkna sig före antagandet till biträde å styrelsens stat
innehaft stadig anställning hos styrelsen har Riksdagen ej funnit anled-

ning till erinran. Ett sådant medgifvande står nämligen i full öfverensstämmelse med hvad Riksdagen förut i liknande fall beslutat.

Beträffande semesterrätt för vaktmästarna äro förslag i denna angelägenhet i årets statsverksproposition gjorda jämväl beträffande flertalet öfriga centrala ämbetsverk. Dessa förslag, hvilka leda sitt ursprung från en af Riksdagen på sin tid hos Kungl. Maj:t gjord framställning i ämnet, hafva af Riksdagen vid behandlingen af hufvudtitlarna redan bifallits. I öfverensstämmelse med Riksdagens sålunda i ämnet fattade beslut och då förevarande framställning ej gifver anledning till någon särskild erinran, har framställningen af Riksdagen bifallits.

Den ifrågasatta regleringen af vissa revir i Södra distriktet och den därpå följande ökningen af respengarna för jägmästarna i Malmöhus och Ängelholms revir hafva icke gifvit Riksdagen anledning till erinran.

Då den alltjämt fortgående utvecklingen af statens skogsväsen gifvetvis måste medföra ökade driftkostnader för skogsdomänerna samt beloppet af ökningen för nästkommande år syntes Riksdagen grundadt, har Riksdagen icke någon anmärkning att framställa i detta afseende.

Riksdagen, som ej heller med anledning af propositionen i öfrigt haft något att erinra, har alltså

dels i den år 1908 för domänstyrelsen fastställda aflöningsstat uppfört nio kvinnliga biträden med i statsrådsprotokollet tillstyrkta aflöningsförmåner och i sammanhang därmed nedsatt den i berörda stat »till arfvoden åt amanuenser och biträden samt för byggnadsplaners granskning, flitpenningar åt extra tjänstemän och extra vaktmästare, vikariatsersättning samt tryckningskostnader» uppförda anslagspost, nu 53,700 kronor, med 11,200 till 42,500 kronor;

dels föreskrifvit, att för åtnjutande af berörda för kvinnliga biträden upptagna aflöningsförmåner skola gälla följande allmänna villkor och bestämmelser, nämligen

1) att, då vid uppförande i stat af sådan tjänst till innehafvare af tjänsten befordras person, som omedelbart före sin befordran inom vederbörande ämbetsverk utfört samma arbete som det till tjänsten hörande mot fast arfvode under föregående år till belopp, öfverstigande hvad enligt staten skall utgå till tjänstens innehafvare, ämbetsverket skall äga bereda fyllnad i aflöningen för dess uppbringande till nämnda arfvodes belopp; dock att biträdet genom dylik aflöningsfyllnad ej må i något fall tillgodoföras aflöning till högre belopp, än som motsvarar beloppet af den med befattningen i fråga förenade slutaflöningen, tjänstgöringspenningar och ortstillägg däri inräknade;

2) att biträdes arbetstid å tjänsterummet skall vara 6 timmar,

men i verk, där nämnda arbetstid är för tjänstemännen bestämd till 7 timmar, denna tid, samt att, då arbetstiden är 6 timmar, biträdet skall vara pliktigt att i särskilda fall, när arbetets behöriga gång det kräver, kvarstanna i arbetet å tjänsterummet intill ytterligare en timme;

3) att biträde, där ej annat är stadgadt i vederbörande aflöningsstat, må åtnjuta semester under en månad om året, när sådant utan hinder för göromålens behöriga gång kan ske;

4) att, där biträde med aflöning efter den lägre typen befordras till biträdesbefattning, för hvilken aflöning utgår efter den högre typen, biträde, som redan intjänat sista ålderstillägget i den lägre graden, må för erhållande af första ålderstillägget i den högre graden få tillgodoräkna sig högst fem år af den tid, som förflutit från det biträdet tillträdde det sista ålderstillägget i den lägre graden;

5) att, där inom ett ämbetsverk äro anställda biträden af såväl högre som lägre grad, biträde af lägre grad skall vara skyldigt att, om det förordnas såsom biträde af högre grad hos ämbetsverket, bestrida befattningen som sådant, dock ej längre än sammanlagdt tre månader under ett och samma kalenderår; ägande sålunda förordnadt biträde af lägre grad att därunder i stället för egna tjänstgöringspenningar åtnjuta, om förordnandet erfordras i följd af sjukdomsfall, de med den tjänstledigas befattning förenade tjänstgöringspenningar, men, då förordnandet erfordras för beredande af semester, ett mot den semesterledigas tjänstgöringspenningar svarande belopp;

6) att gift kvinna må till biträdestjänst befordras allenast efter af Kungl. Maj:t på framställning i hvarje särskildt fall lämnadt medgifvande;

7) att, där kvinnlig innehafvare af biträdestjänst ingår äktenskap, hon icke skall vara skyldig att af sådan anledning afgå från tjänsten, därest icke vederbörande öfverordnade myndighet med hänsyn till tjänstens behöriga upprätthållande finner det nödigt;

8) att biträdestjänst skall af vederbörande ämbetsverk eller myndighet tillsättas medelst konstitutorial och att tillsättningen skall ske efter tjänstens ledigförklarande genom kungörelse;

9) att rörande tillsättningen i öfrigt, kompetensfordringar, ordningen för meddelande af tjänstledighet och afsked samt för åtal och disciplinär bestraffning o. d. skola gälla de närmare stadganden, som må varda af Kungl. Maj:t bestämda; samt

10) att i öfrigt de för vederbörande ämbetsverk och myndighet stadgade villkor och bestämmelser för aflöningsförmånernas åtnjutande skola i tillämpliga delar och i den mån de icke stå i strid mot hvad här blifvit föreskrifvet lända till efterrättelse;

dels medgifvit, att kvinnligt biträde, som vid ingången af år 1913 är anställdt hos domänstyrelsen och antages till biträde å styrelsens stat, skall äga att för åtnjutande af ålderstillägg räkna sig till godo den tid, biträdet därförinnan innehaft stadig anställning hos styrelsen;

dels godkänt följande tillägg till de genom kungl. kungörelsen den 16 oktober 1908 fastställda allmänna villkor och bestämmelser för åtnjutande af aflöning å domänstyrelsens stat, nämligen:

att enhvar vaktmästare hos domänstyrelsen må årligen, i den mån sådant kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång, åtnjuta semester under femton dagar, samt

att vid sjukdomsförfall för förste vaktmästaren eller när det erfordras för beredande åt honom af semester, annan vaktmästare skall vara skyldig att, om han förordnas att uppehålla förste vaktmästarens befattning, bestrida densamma, dock ej längre än sammanlagdt tre månader under ett och samma kalenderår, med rätt att därunder, i stället för egna tjänstgöringspenningar, åtnjuta, vid sjukdomsförfall för förste vaktmästare de med hans befattning förenade tjänstgöringspenningar, men under hans semester ett mot samma tjänstgöringspenningar svarande belopp;

dels, under förutsättning att den i statsrådsprotokollet förordade omregleringen af vissa revir i Södra distriktet kommer till stånd, höjt de uti den för skogsstaten gällande stat uppförda respenningsarna till jägmästarna i hvardera af Malmöhus och Ängelholms revir med 100 kronor, eller således från 600 kronor till 700 kronor i hvardera reviret, äfvensom medgifvit, att en hvar af dessa jägmästare må redan under år 1912 komma i åtnjutande af motsvarande höjning i sina respenningsar;

dels ock, med godkännande af i statsrådsprotokollet gjorda beräkningar, såsom driftkostnader under år 1913 för statens domäner *förelagsvis* uppfört ett belopp af 5,938,000 kronor att utgå från domänfondens afkastning.

Statens utlåningsfonder.

Egnahemslånefonden.

2:o) I en till Riksdagen den 29 mars 1912 aflåten proposition, nr 137, har Eders Kungl. Maj:t under åberopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för samma dag föreslagit Riks-

dagen att för beredande under år 1913 af bidrag till egnahemslåneförmedlare för betäckande af för dem genom lånerörelsen uppkommande kostnader och möjliga förluster med belopp, motsvarande för hvarje låneförmedlare en half procent af den ej till betalning förfallna kapital-skuld, hvori låneförmedlaren på grund af från egnahemslånefonden utbekomna statslån vid samma års början häftat till staten, såsom driftkostnader under nämnda år för egnahemslånefonden förslagsvis uppföra ett belopp af 135,000 kronor att utgå direkt af fondens afkastning.

Då fortfarande, i likhet med hvad förut skett, egnahemslåneförmedlarna torde böra beredas förvaltningsbidrag, har Riksdagen, som icke funnit anledning till erinran emot det af Eders Kungl. Maj:t, med tillämpning af enahanda grunder som förut, föreslagna beloppets storlek, för beredande under år 1913 af bidrag till egnahemslåneförmedlare för betäckande af för dem genom lånerörelsen uppkommande kostnader och möjliga förluster med belopp, motsvarande för hvarje låneförmedlare en half procent af den ej till betalning förfallna kapital-skuld, hvori låneförmedlaren på grund af från egnahemslånefonden utbekomna statslån vid samma års början häftat till staten, såsom driftkostnader under nämnda år för egnahemslånefonden förslagsvis uppfört ett belopp af 135,000 kronor att utgå direkt af fondens afkastning.

Stockholm den 29 maj 1912.

Med undersätlig vördnad.
